

Що ви зробили б, якби точно знали, що вийде?

ІРИНА МАКСИМЕНКО

29 КВІТНЯ 2024

Зранку, в час, коли в офісах п'ють «другу каву», реклама тренінгового центру «Людинологія» на кілька секунд привернула увагу читачів новинних каналів. «Що ви зробили б, якби точно знали, що вийде?» — запитували «людинологи», пропонуючи тренінг, де допоможуть із пошуками себе та свого місця у житті. Серед пари мільйонів читачі були й такі, що встигли замислилися на заголовком трохи довше. Наприклад, Пані Вчителька.

Фото: Нам Крис

Вчителька онлайн

— А й справді, що я тоді зробила б?

Пані Вчителька так замислилася, що й не помітила, як промовила цю фразу, ідучи додому, — і злякалася звуку свого голосу. Озирнулася, видихнула: нікого. Зрештою, на цих вулицях уже понад рік небагато людей. Діти вдома навчаються чи просто сидять у телефонах, батьки — на роботі. Певно, найперше вона збудувала б у школі надійне сховище, щоб спускатися з дітьми під час тривоги, бо їхній напівпідвал для цього визнали непридатним. Щоби нарешті у дворі й у коридорах залунав дитячий сміх, який колись так подобався їй, ще юній випускниці біологічного факультету.

Двадцять років педагогічного стажу відсвяткувала — і маєш, суцільний «онлайн». Вона досі не

може звикнути, хоча й сприйняла це легше за чоловіка. Він лише посміявся з пропозиції викладати онлайн фізкультуру, а відтак пішов на пенсію «за вислугу років», безальтернативно ствердивши, що після п'ятдесяти такого робити точно не буде. Відтоді пропадає з вудкою на річці, що стрімко біжить повз їхнє містечко, а добу через три чергує на місцевому підприємстві. Ту добу Пані Вчителька завжди погано спить, бо ж на підприємстві виконують і військові замовлення...

А що вона? Вона тим часом намагається шукати, як хоч трохи більше зацікавити дітей онлайн біологією між тривогами і блекаутами, та вже не перший місяць відчуває: щось не так. Не подобається? Ніби ні, предмет свій вона любить. Складно? Теж ні, вже призвичаїлася. І презентацію може цікаво зробити, і відео вчасно показати. Навіть курс домедичної допомоги для старшокласників організувала, щоб діти практичніше могли засвоїти «принципи та вимоги підтримання життєдіяльності організму». Спасибі інструктору, погодився зробити це онлайн, та ще й напарника привів, щоб учні бодай на екрані побачили, як і що робити. Потім вони ще довго ходили в гості одне до одного, тренувалися. Ніби й усе добре, ніби й цікаво, тільки от скучила вона... Скучила за дітьми.

— Так. Я повернула б можливість бути з учнями. Наживо, поруч, не лише онлайн.

Кожен має право на освіту?

Новий день почався звично, лише уроки довелося завершити раніше через ракетну загрозу. Просигналив відбій — і майже одразу задзвонив телефон.

— Пані Вчителько? Це з бібліотеки вас турбують. Тут така справа... Жінка до нас прийшла, про підручники питає. Їх із донькою евакуювали нещодавно, дівчина лежить у нас у лікарні, дев'ятий клас. А в нас підручників з біології вже немає взагалі для старших класів. Може, ви раптом щось маєте? Вони і якомусь старому будуть раді, каже.

— То, може, нехай видужає і приходить до школи? Ми її приймемо, а підручники й електронні є...

— Та тут така справа, мати каже, не прийде вона. Нескоро ще ходитиме... А планшет розбився їхній іще там, коли дім обстріляли. Телефон є, але лише кнопковий.

— Гм... Пані Бібліотекарко, скажіть, нехай зачекає, я зараз до вас прийду.

Пані Вчителька поспішила до бібліотеки. Навіть якщо їй доведеться ставити для цієї дитини індивідуальні театральні вистави, щоб пояснювати біологію без підручника, зошита, дошки і

планшета, вона це робитиме. «Стаття 53. Кожен має право на освіту. Повна загальна середня освіта є обов'язковою»: досі Пані Вчителька не мала нагоди замислитися, що ця стаття з Конституції — не лише обов'язок, а й виклик.

У бібліотеці було напрочуд жваво. Пані Бібліотекарка вже встигла зробити відвідувачці чай, принести теплий плед і печиво («Своє, певно, віддала», — промайнуло в Пані Вчительки). Очі в обох підозріло блищали. Робочий стіл прикрашав стосик підручників для 8–9 класів — бібліотека водночас виконувала обов'язки як шкільної, так і районної.

Історія була і звичною, і незвичною водночас. Жінка з донькою прибули з Донеччини евакуаційним поїздом два місяці тому. Новини тоді повідомляли, що серед переселенців є поранені; на фото було видно, як когось несуть на ношах, — але не було видно, що то фактично дитина. Жінка з дочкою були вдома до останнього, бо поруч служить у війську їхній чоловік і тато («Та й не хотіли їхати, щоб нікого не обтяжувати...»). Але обстріл поставив на карту життя дівчинки. Медики, надавши максимум можливої допомоги, одразу відвезли її на евакуацію. У лікарні дівчину врятували, а от її здатність ходити — навряд. І ось тепер мати тут, щоб хоча б узяти книжки. «Знаєте, якось відволікти. Вона ж у медичний хотіла вступати, так шкода...»

П'ятдесят на п'ятдесят

У лікарні Пані Вчителька зустріла Мартусю, колись свою ученицю, а тепер молоду медсестру — одну з небагатьох, хто після навчання в обласному центрі повернувся в містечко.

— Пані Вчителько, яка я рада Вас бачити! — Раптом дівчина посерйознішала. — Але стривайте, може, й не рада, сталося щось?

— Ні, Мартусю, все добре. Дівчина тут у вас лежить, переселенка, з матір'ю.

— Так... Ми й матір вмовляємо пролікуватися, бо там проблеми — і серйозні. А вона пручається, бо хто тоді за дочкою доглядатиме, вправи з нею робитиме. Хоча сама, як стоїть, нахилившись, бодай п'ятнадцять хвилин, мало не непритомніє. Зачароване коло, одним словом.

— А що за вправи потрібні дівчині? І чи є в неї шанси?

— Як сказати. П'ятдесят на п'ятдесят. Тут цілий комплекс вправ мав би бути. Ми її вже на реабілітацію в інший центр почали готувати, навіть про закордон думали. Але потрібен хоча б мінімальний прогрес. Навіть кошти можна почати збирати, тільки б прогноз покращити. А реабілітолога у нас вже понад рік немає, ви знаєте...

Серце Пані Вчительки стиснулося. Реабілітолог, хлопець із їхнього містечка, пішов добровольцем у березні 2023-го. За пів року повернувся — на щиті. Тоді з'їхався на похорон майже увесь його клас.

Пані Вчителька не встигла усвідомити, що й чому каже, але губи самі склали слова у фразу:

— А покажи-но мені ці вправи.

Вірус непосидючості

Якби Пані Вчителька знала, як той день змінить її життя. Тепер вона готувала документи на вступ за фахом «Терапія та реабілітація», сама собі дивуючись. Її вік не збентежив приймальню комісію, а ось біологічній спеціальності зраділи: на такій базі буде чудовий реабілітолог!

Чоловік спочатку жартував, а там і сам раптом записався на навчання з лікувальної фізкультури й лікувального масажу. «Щоб не відставати», — сміявся. Їй трохи лячно: будуть і очні сесії, і дистанційне навчання, і практика, — але очі так горять, що неможливо дивитися в дзеркало без усмішки. Коли її «пацієнтка» й учениця через півтора місяця щоденних (під наглядом пильної Мартусі) вправ зробила перший крок, Пані Вчительку охопив захват, який і досі перехоплював подих. А наступного року, коли дівчина повернеться з реабілітації за кордоном, вона напевно підготує її до вступу в медичний, от побачите!

Пані Вчителька так полинула у мрії, що від раптового телефонного дзвінка аж здригнулася.

— Добридень, Пані Вчителько! Це з бібліотеки...

— О, як добре, що ви подзвонили, Пані Бібліотекарко! Чим я можу вам допомогти? Може, знову учнів мені підкинете?

— Це ж треба! Якби ви знали, як вгадали...

Тут прийшов час дивуватися Пані Вчительці. Пані Бібліотекарка розповіла, що їй добре вдається втішати людей. Переселенці часто зазирали до них, щоби просто посидіти в теплі та спокої серед книжок, як колись удома. Непомітно для себе вона вже запам'ятала їхні історії, була поруч, коли приходило горе, вчилася не казати того, чого не треба, і мовчати, коли всі слова були зайвими.

У читальній залі стояло кілька комп'ютерів, за якими місцева молодь працювала, розважалася

— а хтось проходив курс «Перша психологічна допомога». Пані Бібліотекарка й собі його прослухала, навіть отримала сертифікат на електронну пошту. Коли ж дізналася, що Пані Вчителька готується на реабілітолога, задумалася. Пішла порадитися зі своїм керівником, що він скаже на її намір учитися на психолога, а той раптом зрадів.

— Та це ж чудово! Я тоді подаю нашу бібліотеку на проєкт із психологічної підтримки. От і будете піклуватися про відвідувачів — але вже офіційно. А наступного року ще когось знайдемо вам на допомогу. І навчання додаткове організуємо, коли так.

Проглянувши навчальну програму, Пані Бібліотекарка задумалася: біологія, анатомія... Вона точно зможе? Вчилася-бо давно.

— От і дзвоню до вас, Пані Вчителько. Заразили ви мене своєю непосидючістю. Може, допоможете трохи з біологією? Тільки почати, я далі й сама впораюся.

— Ніяких питань, що ви! Вже вирушаю. Давно я, зрештою, не була в бібліотеці. А перегляньте тим часом, що у нас там є з реабілітації й загалом на тему медицини, гаразд? Бо в інтернеті все ж не так затишно, як із книжкою за столом.

— Авжеж — і не лише з книжкою. Я ще й печива до чаю спекти встигла. Приходьте, чекаю!

ІРИНА МАКСИМЕНКО

29 КВІТНЯ 2024

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in </home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php> on line **284**